

Ympäristölautakunta 13.04.2021 § 23

§ 23

Ympäristölautakunnan lausunto Kiviruukin osayleiskaavaehdotuksesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Lundgren Laura
Ahtiainen Jouni
Olsen Saara
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta antaa kaupunkisuunnittelukeskukselle Kiviruukin osayleiskaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Ympäristölautakunnan luonnosvaiheen lausunto on huomioitu Kiviruukin osayleiskaavaehdotuksessa osittain. Kaavakarttaan on tarkennettu laitosten onnettomuusriskien suojavyöhykkeitä ja liito-oravien ydinalueet on lisätty s-1 -rajauksina. Kaavaluonnoksen jälkeen Kiviruukkiin on laadittu kunnallistekninen yleissuunnitelma sekä arviointi kaavan vaikutuksista ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Liikennemääräennusteita on päivitetty. Nämä selvitykset auttavat arvioimaan kaavan mahdollistaman kaupunkirakenteen luonto- ja ympäristövaikutuksia mutta moni keskeinen asia on siirretty ratkaistavaksi asemakaavavaiheessa.

Ympäristölautakunta toistaa huolensa siitä, että Kiviruukin osayleiskaava ei riittävästi ohjaa vaiheittaisesti ja pitkällä aikajänteellä tapahtuvaa kaupunkirakenteen muutosta. Erityisen huolissaan ympäristölautakunta on siitä, muodostuuko vaiheittaisessa toteutuksessa Kiviruukkiin rakenteiden verkosto, joka pystyy kokonaisvaltaisesti hallitsemaan hulevesiä, suojaamaan asuinrakennuksia liikennemelulta sekä säästämään toimivan ekologisen verkoston ja keskeiset luontoarvot.

VTT:n Bioruukki ja Fortumin lämpökeskus sekä onnettomuusriskit:

Osayleiskaavaehdotukseen on lisätty Fortumin lämpökeskukselle onnettomuusriskien suojavyöhyke ja VTT:n Bioruukin suojavyöhykettä on muokattu laitoksen saaman ympäristöluvan mukaiseksi. Ehdotuksen kaavakartan suojavyöhykkeet ovat asialliset mutta ympäristölautakunta huomauttaa, että VTT Bioruukin toiminnasta voi aiheutua hajuhaittoja asumiselle suojavyöhykkeen välittömässä läheisyydessä. Ympäristölautakunta ehdottaa, että laitosten onnettomuusriskejä ja suojavyöhykkeitä koskevaan kaavan yleismääräykseen lisätään, että jatkosuunnittelussa on huomioitava myös laitosten mahdolliset hajuhaitat.

Tieliikenteen melu ja ilmanlaatu:

Kiviruukin osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksessa kerrotaan, että kaavaluonnoksen jälkeen liikennemääräennusteita on päivitetty, mutta

kaavaehdotuksen selostuksen melumallinnuskarttoja ei ole muutettu vastaamaan päivitettyjä liikennemääriä, vaikka liikenne-ennusteet osoittivat melun leviämistä laajemmalle alueelle. Kaavaselostuksessa todetaan, että asemakaavoissa huomioidaan viimeisin liikenne-ennuste ja asemakaavat laaditaan niin, ettei melun ohjearvot ylity.

Mikäli päivitetty liikenne-ennusteet olivat käytettävissä osayleiskaavaehdotuksen laatimisen aikana, olisi kaavaselostuksen liitteinä olleita melumallinnuskarttoja sekä ilmanlaadun suojavaöhykekarttoja pitänyt päivittää vastaamaan uusimpia liikenne-ennusteita. Kaava-aineistojen perusteella on vaikea arvioida, onko Kiviruokin osayleiskaavaehdotuksessa riittävästi huomioitu tulevien asukkaiden sekä herkkien kohteiden suojaaminen melulta ja huonolta ilmanlaadulta. Ympäristölautakunta on huolissaan siitä, että osayleiskaava mahdollistaa asumista edistäviä asemakaavoja kortteleihin, joiden meluntorjunta myöhemmin osoittautuu teknisesti ja taloudellisesti liian haastavaksi.

Ympäristölautakunta muistuttaa, että liikennemäärien muutokset vaikuttavat myös HSY:n ilmanlaatuviyöhykkeisiin, jotka ohjeistavat mille etäisyydelle tiestä asuinrakennukset ja herkätkohteet, kuten päiväkodit ja koulut, tulisi sijoittaa. Kaavaselostuksen liite 10 on ilmanlaadun suojaetäisyydet 2050. Millä etäisyydellä tiestä turvataan riittävä ilmanlaatu asumiselle ja herkille kohteille, tulee liikennemelun tavoin tarkastella asemakaavoissa päivitetyn liikenne-ennusteen mukaan.

Osayleiskaavaehdotuksen kaavakarttaan on lisätty meluntorjunta viivamerkintää viher- ja torialueiden kohdalle. Ympäristölautakunta katsoo, että tämä parantaa olemassa olevien asuinrakennusten meluntorjuntaa sekä edistää viheralueiden ekosysteemipalveluista saatavia hyötyjä.

Virkistysalueet, viheryhteystarpeet ja ulkoilureitit:

Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että luhtanevakerven ympäristössä virkistysaluetta (V) on laajennettu. Kun nykyinen metsäinen alue säilyy mahdollisimman laajana ja yhtenäisenä, pystyy metsä ja siellä oleva luhtanevakerpi tuottamaan ekosysteemipalveluja sekä ylläpitämään luonnon monimuotoisuutta. Myös lehtojen mainitseminen virkistys – ja suojaviheralueiden (EV) kaavamääräyksessä tukee monipuolisen kaupunkiluonnon säilymistä.

Myös Tiilenvalajantien suuntaisen virkistysalueen leventäminen luonnoksesta kaavaehdotukseen on ekologisesti kestävämpi ratkaisu, mutta ympäristölautakunta huomauttaa, että virkistysaluemerkin kohdalla on nykyisin enimmäkseen katualuetta ilman kasvillisuutta. Nykyisen ekologisen yhteyden muodostaa noin 10 metriä leveä puustoinen vyöhyke tonttien ja Tiilenvalajantien välissä. Tästä puustovyöhykkeestä valtaosa on kaavakartassa asuntoalueilla (A).

Kaavaehdotuksessa paikallisten ekologisten yhteyksien tilanne on heikko, etenkin kun työpaikka-alueen (TP1) laidasta Ruukinhuhdan suuntainen virkistysalue poistettiin kaavakartasta. Ympäristölautakunta ehdottaa poistetun virkistysalueen kohdalle virkistysyhteystarve -merkintää. Ympäristölautakunta huomauttaa, että liito-oravien kulkuyhteydet eivät aina ole ekologistia yhteyksiä muille lajeille.

Hulevesien hallinta ja keskeiset luontoarvot:

Kaavaluonnoksen lausunnossa ympäristölautakunta esitti, että hulevesien yleismääräykseen lisättäisiin velvoite huomioida Lambrobäckenin valuma-alueella puron luontoarvot ja mereen laskevilla valuma-alueilla purkukohtien läheinen uimaranta sekä Marinsataman meriuposkuoriansen luonnonsuojelualue. Yleismääräystä ei muutettu kaavaehdotukseen mutta kaava-alueelle tehtiin kunnallistekninen tarkastelu, jossa on käsitelty hulevesien hallinnan periaatteet, muutoksia luhtanevakorven valuma-alueella sekä sopeutumista ilmastomuutokseen.

Ympäristölautakunta pitää edelleen tärkeänä kaavan ohjausvaikutuksen sekä vaiheittain rakentuvan Kiviruukin kokonaisuuden toimivuuden kannalta, että hulevesien yleismääräys ohjaisi seuraavien suunnitteluvaiheiden hulevesisuunnitelmissa huomioimaan Savimalmin luhtanevakorven vesitasapainoin ja luontoarvot, Lambrobäckeni-puron valuma-alueella puron luontoarvot ja mereen laskevilla valuma-alueilla uimarannan ja Marinalahden meriuposkuorians-esiintymä. Hulevesien hallinnassa tulee noudattaa luonnonmukaisia menetelmiä. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee laatia valuma-alue kohtainen hulevesien hallintasuunnitelma.

Kunnallisteknisessä tarkastelussa todetaan, että kun rakentaminen pienentää luhtanevakorven valuma-alueen kolmannekseen nykytilanteesta, voidaan haittoja lieventää johtamalla kaavan asuntoalueilta (A) sekä julkisen palvelun ja hallinnon alueelta (PY) hulevesiä luhtanevakorpeen. Jos tämä on menetelmä säilyttää luhtanevakorpi, tulee A- ja PY -alueen kaavamääräyksiin lisätä luhtanevakorven huomioiminen hulevesien hallinnan suunnittelussa.

Julkisen palvelun ja hallinnon alueella (PY) ja sen viereisellä virkistysalueella (V) on luhtanevakorven ja hulevesien mahdollisen tulvimisen kannalta merkittäviä avo-ojia ja lammikoita, jotka tulee huomioida rakentamisessa. Kaavamerkinnyt tai -määräykset voisivat tukea avo-ojien ja lammikoiden huomioimista, sillä niitä ei ole laajasti käsitelty kunnallisteknisessä tarkastelussa.

Kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa tunnistettiin alustavat pääatulvareitit, jotka ympäristölautakunnan mielestä olisi hyvä esittää osayleiskaavakartalla merkinnällä, jonka sijainti voi olla ohjeellinen.

Kiviruukin uhanalainen luontotyyppi luhtanevakorpi:

Luhtanevakorven säilymistä edistää se, että kaavaehdotuksessa luhtanevakorven kohdalla PY-alueella on pienennetty ja luhtanevakorven ympärillä olevaa V-alueella laajennettu. Osa luhtanevakorven luorajauksesta on edelleen PY -alueella. Muutoksista huolimatta ympäristölautakunta toistaa kantansa, että luhtanevakorpi ei voi olla osa tulevan koulun pihaa tai urheilukenttää (PY-alueella) ilman, että luhtanevakorven luontoarvoja menetetään. PY-alueen rajausta on muutettava niin, että luhtanevakorven luorajaus on kokonaan V-alueella.

Luhtanevakorpi on uhanalainen luontotyyppi, jotka ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU) ja valtakunnallisesti silmälläpidettäviä (NT). Luhtanevakorpien arvoa metsäluonnon monimuotoisuudelle kuvastaa se, että ne ovat metsälain 10§:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja METSO-ohjelmassa kuuluvat arvoluokkaan I. Ympäristökeskuksen

luonnonmonimuotoisuutta edistävissä ohjelmissa suot ja kosteikot, joihin luhtanevat lukeutuvat, on tunnistettu espoolaisen luonnon monimuotoisuuden suojelun kannalta tärkeiksi kohteiksi, koska niitä on muihin uhanalaisiin luontotyyppeihin verrattuna Espoossa vähemmän. Kaavan luontoselvityksessä todetaan, että luhtanevakorpi on yksi arvokkaimmista luontokohteista jo pitkälle rakennetussa Kiviruukissa.

Luonnonsuojelulaki ei suoraan velvoita suojelemaan luhtanevakorpia mutta ympäristölautakunta muistuttaa, että Kiviruukin osayleiskaavan tavoitteet ovat edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä, taata luontoarvot ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen sekä tunnistaa ja turvata alueen luontoarvot.

Luontotyyppit ovat maa- tai vesialueita, joilla on tietynlaiset ympäristöolot sekä luonteenomainen kasvi- ja eläinlajisto. Luontotyyppin syntyyn vaikuttavat maa- ja kallioperä sekä vesiolot ja pienilmasto. Luhtanevakorpi on ekosysteemi, joten luhtanevakorven luontoarvojen säästämiseksi on vesitasapainon lisäksi huomioitava eliöiden ja niiden elottoman ympäristön muodostama toiminnallinen kokonaisuus. Mikäli luhtanevakorpi rajautuu avoimeen tilaan, voi luhtanevakorven kasvillisuus muuttua, kun kasvillisuus altistuu enemmän suoralle auringonpaahteelle ja tuulelle. Luhtanevakorven kasvillisuus on herkkää tallaantumiselle ja kulumiselle.

Ympäristölautakunta esittää luhtanevakorven luo-rajauksen määräystä muutettavaksi niin, että siinä edellytetään ekosysteemin säilyttämistä alueen erityisten luontoarvojen sijaan. Tämä muutos korostaa sitä, että luhtanevakorpi on huomioitava toiminnallisena kokonaisuutena.

Ympäristölautakunta muistuttaa, että luhtanevakorpien kaltaiset puustoiset soistumat ovat hiilivarastoja, joiden muokkaaminen vapauttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä. Kosteikot ja soistumat edistävät ilmastoresilienssiä tasaamalla mikroilmastoa sekä veden virtauksia.

Kiviruukin kaava-alueen kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa esitettiin, että PY-alueella oleva avo-oja voidaan siirtää luhtanevakorven viereen V-alueelle ja PY- sekä A -alueiden toteutuksen jälkeen näiltä alueilta voidaan johtaa hulevesiä täydentämään luhtanevakorven vesitasapainoa. Ympäristölautakunta huomauttaa, että avo-ojien määrä ei ole luhtanevakorven säilymistä määrittävä tekijä vaan vesitasapainon, mikroilmaston ja eliöstön muodostama kokonaisuus. Mikäli luhtanevakorven säilyminen jatkossa tukeutuu PY- ja A -alueiden hulevesiin, on huomioitava, että nämä alueet luhtanevakorven ympärillä voivat toteutua eri aikaisesti. Yhden alueen toteutuksen edellytyksenä voi olla, että toiseltakin alueelta lisätään luhtanevakorpeen johtavia hulevesiä, vaikka toista aluetta ei vielä lähdetä kehittämään.

Liito-oravat:

Ympäristölautakunta on tyytyväinen, että annetun lausunnon mukaisesti ehdotuksen kaavakarttaan on lisätty liito-oravien ydinalueet sekä ne kulkuyhteystarvemerkinnot, jotka yhdistävät Kiviruukin liito-oravaesiintymät lähialueen muihin liito-orava-alueisiin.

Yksi ydinaluerajaus on päällekkäin PY -alueen kanssa.

Ympäristölautakunta toistaa näkemyksensä siitä, että liito-oravien ydinalueiden ja koulujen tai päiväkotien yhdistämistä tulisi välttää, sillä ajan

kanssa liito-oravien pesäpuut vanhenevat ja niistä tulee vaarallisia puita, joita liito-oravien takia ei voida kaataa mutta samalla puut ovat osa lasten käyttämää pihaa.

Kaavaehdotuksesta on poistettu Ruukinhuhdasta yksi virkistysalue TP1- ja TP/P alueiden välistä. Samalla kaavaehdotuksesta on poistettu yksi liito-oravien kulkuyhteys, jonka säilyttäminen oli sisällytetty virkistysalueiden kaavamääräykseen. Kulkuyhteyden poistoa on perusteltu sillä, että tulevien liito-oravien kulkuyhteyksien liitekarttaa 4 on päivitetty ja Kiviruukin jatkosuunnittelussa jäljelle jääviä kulkuyhteyksiä tullaan kehittämään niin, että jokaisella nykyisellä liito-oravien ydinalueella on kolme erisuuntaista kulkuyhteyttä.

Ympäristölautakunta huomauttaa, että tämä kaavaratkaisu tarkoittaa, että kun TP1- ja TP/P -alueita lähdetään toteuttamaan, tulee Tiilenvälajantien kohdalla olevassa V-alueella liito-oravien kulkuyhteys niin pitkälle kehitettynä, että kulkuyhteyden laatu on hyvä tai vaihtoehtoiset Tiilenvälajantien viereinen A-alue ei ole lähtenyt kehittymään, jolloin liito-oravat pystyvät liikkumaan A-alueen reunassa olevia puita pitkin.

Liitteeseen 4 mukainen kaavaratkaisu perustuu liito-oravien kulkuyhteyksien kehittämiseen kaava-alueen ulkopuolella Tillinmäentien varrella. Ympäristölautakunta näkee ratkaisussa riskinä sen, että yksittäisen asemakaavan laadinnassa ei huomata tarkastella liito-oravayhteyksien tilannetta Kiviruukki osayleiskaavan ulkopuolella.

Ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tavoitteet:

Kaavaluonnoksen jälkeen Kiviruukkiin laadittiin ilmastovaikutusten arviointi sekä kunnallistekninen yleissuunnitelma, jossa tarkasteltiin ilmastonmuutokseen sopeutumista. Kaavaehdotukseen on lisätty yleismääräys, joka edellyttää julkisilla alueilla ja kortteleissa turvaamaan ekosysteemipalvelut ja ilmastonmuutokseen varautumisen hyödyntämällä luontopohjaisia ratkaisuja.

Käsittely

Päätös

Ympäristölautakunta

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon kaupunkisuunnittelulautakunta on 11.1.2020 päättänyt asettaa Kiviruukin osayleiskaavan ehdotusaineiston nähtäville maankäyttö- ja rakennusasetuksen 19§:n perusteella. Kaava on julkisesti nähtävillä 22.2. – 23.3.2021. Kaupunkisuunnittelukeskus on pyytänyt ympäristökeskuksen lausuntoa osayleiskaavasta 1.4.2021 mennessä. Ympäristökeskus on pyytänyt lisää aikaa lausunnon antamiselle 15.4.2021 asti.

[illegible]

Kiviruukin osayleiskaava-alue sijaitsee Espoonlahdessa, Kivenlahteen tulevan metron pääteaseman vaikutusalueella. Kiviruukin osayleiskaava on yleispiirteinen aluevarauskaava, jolla on tarkoitus jäsentää alueen rakenne asemakaavoituksen pohjaksi. Alue toteutuu vaiheittain vuoteen 2040 mennessä.

Kiviruukin osayleiskaavalla muutetaan alueella voimassa olevaa Espoon eteläosien yleiskaavaa. Kiviruukin osayleiskaavalla mahdollistetaan pienteollisuus- ja varastoalueen muuttuminen monipuoliseksi ja viihtyisäksi kaupunkiympäristöksi, jossa on 9 000 uutta asukasta.

Osayleiskaavaehdotuksessa on esitetty alueita asumiseen yhteensä noin 29 ha ja työpaikka-alueita on varattu yhteensä 13 ha, joille voi sijoittua noin 3 000 työpaikkaa. Palvelutyöpaikkojen ja asuntoalueille sijoittuvien työpaikkojen määräksi on arvioitu noin 500 työpaikkaa. Alueen tarkkaa mitoitusta ei määrätä osayleiskaavassa, vaan se tarkentuu vaihteittaisen asemakaavoituksen myötä.

Osayleiskaavassa on osoitettu työpaikka-alueita pääasiassa Länsiväylän ja Kauklahdenväylän varteen. Kaavassa on varauduttu myös bio- ja kiertotalouden innovaatiokeskittymän (Cleantech Garden) tulemiseen alueelle. Lisäksi kaava-alueella säilyvät VTT:n Bioruukki ja Fortumin lämpökeskus, joiden onnettomuusriskit on otettu osayleiskaavassa huomioon toimintojen sijoittelulla sekä kaavamerkinnoilla ja -määräyksillä.

Osayleiskaavassa on varattu julkisten palvelujen ja hallinnon alue yhtenäistä peruskoulua ja isoa päiväkotia sekä laajempaa aluetta palvelevaa isoa liikuntakenttää varten. Koulun yhteyteen toteutettavan päiväkodin lisäksi kaava-alueelle tulee toteuttaa neljä isoa päiväkotia.

Alueen joukkoliikenne tukeutuu ensisijaisesti metrolinjaan, jonka läntinen pääteasema valmistuu Kivenlahteen vuonna 2023. Osayleiskaavassa varaudutaan lisäksi joukkoliikenteen runkoyhteyteen, joka voidaan toteuttaa myös raideyhteytenä. Yhteys, jonka sijainti on ohjeellinen, mutta yhteys sitova on osoitettu Ruukintien varteen. Ruukintien aluevaraus mahdollistaa monentyyppiset katutilaratkaisut ja niiden toteuttamisen vaihteittain.

Osayleiskaava-alueen keskeiset luontoarvot ovat luhtanevakorpi, lehdot, liito-oravan ydinalueet sekä II-luokan lepakkoalue. Alueet on enimmäkseen kaavaratkaisussa merkitty joko virkistysalueiksi tai suojaviheralueiksi. Virkistys- ja suojaviheralueita on yhteensä noin 15 ha eli noin 21 prosenttia koko kaava-alueesta.

Ympäristölautakunnan osayleiskaavaluonnoksesta antaman lausunnon huomioiminen

VTT:n Bioruukki ja Fortumin lämpökeskus sekä onnettomuusriskit Ympäristölautakunnan kaavaluonnoksesta antaman lausunnon mukaisesti, osayleiskaavaehdotuksen kaavakarttaan on lisätty sv - suojavyöhykemarkintä Fortumin lämpökeskukselle ja VTT:n Bioruukin sv - suojavyöhykemarkintää on muutettu, niin että se vastaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tekemää lupapäätöstä tekemästä lupahakemuksesta 1627/36/2019.

Lausunnoista annetussa vastineessa kaupunkisuunnittelukeskus toteaa, että osayleiskaavassa ei ohjata tulevien rakennusten korkeutta, joten Fortumin lämpökeskuksen piipun savupäästöjen vaikutukset asuinrakennuksiin arvioidaan jatkosuunnittelussa.

Pilaantuneiden maiden ympäristöriskit ja kunnostustarpeet Ympäristölautakunnan ehdotuksesta huolimatta, kaavan pilaantuneiden maiden yleismääräykseen ei ole lisätty velvoitetta tutkia myös pohjavesien mahdollista pilaantuneisuutta Kiviruukin alueella. Lausunnoista antamissaan vastineissaan kaupunkisuunnittelukeskus toteaa, ettei Kiviruukin selvityksissä ole ilmennyt merkkejä pohjaveden piilaantumista tai pohjaveden kemiallisen laadun heikentymistä ja että pilaantuneiden maiden puhdistus tulee kattamaan myös pohjaveden puhdistuksen, mikäli pohjavesi on pilaantunut.

Tie- ja raideliikenteen melu ja tärinä

Osayleiskaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossaan ympäristölautakunta esitti, että mahdollisen raideliikenteen meluntorjuntatarpeet tulee esittää kaavakartassa ja melumallinnuksissa pitää esittää melukartta, josta näkyy tieliikenteen ja raideliikenteen yhteisvaikutus melutasoihin. Ympäristölautakunta huomautti, että raideliikenteen osalta tulee tarkastella melun lisäksi tärinän vaikutuksia. Kaupunkisuunnittelukeskus vastasi, että mahdollisen pikaraitiotien sijainti ratkaistaan asemakaavojen yhteydessä ja silloin arvioidaan raideliikenteen melu- ja tärinävaikutukset.

Kaavaluonnoksen aikana ympäristölautakunta katsoi, että kaavakartasta ei käy selkeästi ilmi, mitkä ovat ne asuinalueet, jotka voidaan rakentaa vasta kun muut rakennukset on rakennettu suojaamaan asuinrakennuksia tieliikenteen melulta. Kaupunkisuunnittelukeskus vastaisi, että kaavan asuinalueille voidaan rakentaa asuinrakennuksia vaikka melulta suojaavia muita rakennuksia ei olisi rakennettu, sillä asuinrakennusten meluntorjunta voidaan ratkaista muulla melusuojauksella kuten meluaidoin tai asuinrakennusten massoittelulla. Melusuojausten tarve huomioidaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Osayleiskaavaehdotuksen kaavakarttaan on lisätty meluntorjunta viivamerkintää viher- ja torialueiden kohdalle.

Virkistysalueet ja ekologiset yhteydet

Kaavaluonnoksen osalta ympäristölautakunta katsoi, että Tiilenvalajantien ja Ruukinhuhdan suuntaiset virkistysalueet olivat liian kapeat, viheryhteystarpeet asuntoalueiden sisällä eivät pysty toimimaan osana ekologista verkostoa ja kaavalla tulisi ohjata ulkoilureittien sijoittumista siten, että niiden tieltä joudutaan kaatamaan mahdollisimman vähän nykyistä puustoa. Ympäristölautakunta oli todennut, että Savimalmin metsään ei tulisi osoittaa uusia ulkoilureittejä.

Kaavaehdotuksessa Tiilenvalajantien suuntaista virkistysaluetta on levennetty mutta Ruukinhuhdan suuntainen virkistysalue on poistunut kaavakartasta. Savimalmin metsän kohdalla virkistysaluetta (V) on laajennut niin, että julkisten palveluiden ja hallinnon alue (PY) ja yksi asuntoalue (A) on pienentynyt. Kaavaehdotuksessa Savimalmin metsäalueen läpi on esitetty yhtä monta ulkoilureittiä kuin kaavaluonnoksessa mutta yhtä reitti on siirretty etäämmäksi luhtanevakorvesta.

Kaupunkisuunnittelukeskus toteaa lausunnoista antamassaan vastineessa, että jatkossuunnittelussa tarkennetaan erityisesti virkistysreittien sekä virkistysalueiden sijaintia ja laatua, jolloin paikalliset ekologiset yhteydet voidaan huomioida yksityiskohtaisemmin.

Hulevesien hallinta sekä lumien aeraus

Kaavaluonnoksen lausunnossa ympäristölautakunta esitti, että kaavan hulevesien yleismääräykseen lisättäisiin velvoite huomioida Lambrobäckenin valuma-alueella puron luontoarvot ja mereen laskevilla valuma-alueilla purkukohtien läheinen uimaranta sekä Marinsataman meriuposkuoraisen luonnonsuojelualue. Lausunnossa ympäristölautakunta huomautti, että kaavassa ei oltu huomioitu aerauslumien sijoittamista tai mainittu, ratkaistaanko asia tarkemmassa suunnittelussa.

Osayleiskaavaehdotuksen kaavaselostukseen on kirjattu, että korostettua laadullista hulevesien hallintaa edellyttävät erityisesti Lambrobäcken-puro ja meren suuntaan laskevien osalta uimaranta sekä Marinsataman meriuposkuoraisesiintymä.

Hulevesien yleismääräystä ei ole muutettu kaavaehdotukseen, se on sama kuin kaavaluonnoksessa. Lausuntojen vastineissa kaupunkisuunnittelukeskus toteaa, että luonnoksen jälkeen Kiviruukin osayleiskaava-alueelle on tehty kunnallistekninen tarkastelu, jossa käsitelty hulevesien hallinnan periaatteet mutta hulevesirakenteiden ja tulvareittien

sijainnit ratkaistaan jatkosuunnittelussa. Myös aurauslumien sijoittaminen osoitetaan asemakaavoissa.

Kiviruukin suo ja luhtanevakorpi

Kaavaluonnoksessa Kiviruukin luhtanevakorpi oli rajattu luo -merkinnällä ja luhtanevakorven kohta oli osittain PY -alue ja osittain V-alue.

Ympäristölautakunta esitti, että luhtanevakorven ympärille tulee jäätä puustoinen suojavyöhyke, ja että luhtanevakorpi tulee merkitä kokonaan virkistysalueeksi (V).

Osayleiskaavaehdotuksessa luhtanevakorven luo-rajaus on sama kuin kaavaluonnoksessa, mutta PY-alueen rajausta on pienetty ja V-alueen rajausta laajennettu. Luhtanevakorven valuma-alueen muutosta sekä vesitasapainoa on karkeasti käsitelty kaava-alueen kunnallisteknisessä arvioissa ja todettu, että luhtanevakorven valuma-alue pienenee kolmannekseen, PY-alueella oleva avo-oja on täytettävä ja mahdollisesti siirrettävä V-alueelle sekä, että luhtanevakorpea ympäröiviltä PY- ja A-alueilta voidaan jatkossa ohjata hulevesiä täydentämään luhtanevakorven vesitasapainoa.

Lausunnoista antamissaan vastineissa kaupunkisuunnittelukeskus toteaa, että luhtanevakorpi ei ole luonnonsuojelulain mukainen suojeltava kohde ja kaavan luontoselvityksessä luhtanevakorven säästämistä suositellaan.

Lepakot

Kaavaluonnoksen lausunnossa ympäristölautakunta esitti, että Savimalmin II -luokan lepakkoalue tulee lisätä kaavakarttaan. Lepakkoaluetta ei ole lisätty kaavaehdotukseen. Yleiskaavayksikkö toteaa vastineessaan, ettei luonnonsuojelulaki velvoita säästämään II -luokan lepakkoalueita ja sen säilyminen Kiviruukissa turvataan jatkosuunnittelussa. Säilymiseen on kaupunkisuunnittelukeskuksen mielestä hyvät edellytykset, koska II-lepakkoalue sijaitsee kokonaisuudessaan kaavan virkistysalueella (V).

Liito-oravat

Ehdotuksen kaavakarttaan on ympäristölautakunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntojen mukaisesti lisätty liito-oravien ydinalueet s-1 -alurajauksilla. Tämän lisäksi kaavakarttaan on lisätty liito-oravien kulkuyhteystarve-nuolivivoja niihin kohtiin, joissa Kiviruukin liito-oravaesiintymät liittyvät laajempaa liito-oravien ekologiseen verkostoon. Kaavaehdotuksen selostukseen on päivitetty liitekartta 4, joka osoittaa liito-oravien kulkuyhteydet ja ydinalueet nyt ja vuonna 2040 on päivitetty.

Kaavaehdotuksesta on poistettu yksi virkistysalue Ruukinhuhdan alueelta TP1 – ja TP/P alueiden välistä. Samalla kaavakartasta on poistunut yksi liito-oravien kulkuyhteys, sillä ne sisältyvät virkistysalueiden kaavamääräyksiin.

Kaavaluonnoksen lausunnossa ympäristölautakunta oli esittänyt, että PY-tontti rajattaisiin uudestaan niin, että se ei sisältäisi liito-oravien ydinaluetta. Kaavaselostukseen PY-tontin rajausta ei ole muutettu liito-oravien osalta ja ydinalueen merkki s-1 on päällekkäin PY-alueen kanssa.

Kaupungin ilmastotavoitteet

Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että kaavaehdotukseen on lisätty yleismääräys, joka edellyttää julkisilla alueilla ja kortteleissa turvaamaan ekosysteemipalvelut ja ilmastonmuutokseen varautumisen hyödyntämällä luontopohjaisia ratkaisuja. Koska Kiviruukki on yksi Espoon kaupungin kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) alueellisista kärkihankkeista, olisi osayleiskaavassa voinut olla kannustin laatia ilmastovaikutusten arvioinnit myös suunnittelun seuraavissa vaiheissa, joissa päästövähennyspotentiaali on suurempi kuin yleiskaavatasolla.

Päätöshistoria